

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gid. 50 kr., za pol leta 1 gid. 30 kr., za četr let 65 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če so natise enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

Z mesecem julijem začne se II. polletje in prosimo torej p. n. naročnike, katerim s tem dnevom poteče naročba na „Slov. Gospodarja“, naj se podvizajo nadalješnjo naročnino doposlati, da se jim ne pretrga ali pa ustavi do pošiljanje lista.

„Slov. Gospodar“ stane do konca leta 1 fl. 30 kr. in do konca septembra pa 65 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštinih nakaznicah, ker so take pošiljatve najbolj ročne. Upravništvo.

Častimo, Slovenci, dostojno sv. Cirila in Metoda!

Gotovo je, da sta sv. brata Ciril in Metod tudi po Slovenskem učila, zlasti na slovenskem Štajarju. To se je lahko zgodilo, ko sta l. 867. potovala prvokrat v Rim skozi slovenske kraje nesoč s seboj ostanke sv. Klementa, rimskega papeža. Gotovo sta se na večih krajih mudila, podučevala ljudi ter je v nemala za Kristusov nauk. Pri tem sta jim pripovedovala o sv. mučenikih, posebno o sv. Klementu, kateri svetnik se je Slovincem jako priljubil, česar nas še dandanes mnogoštevilni Klemenčiči spominjajo.

Ko se je po smrti sv. Cirila sv. Metod vračal iz Rima, utrjeval je poidoč Slovence v sveti veri. Takrat je radi nemirov na Moravskem ostal pri panonskem knezu Kocelju ter je oznanjeval evangelj panonskim ali ogerskim Slovincem. Tedaj je lahko pogosto prihajal čez Muro v Slovenske gorice. Ako pa je res bil Kocelj sedež na Štajarskem, in sicer, kakor v najnovejšem času trdi zgodovinarji Zahn, Slekovec in Janžekovič, blizu sedanjega slavnega Vržeja, tedaj je sv. Metod gotovo misijonaril po celem južnem Štajarju in še dalje.

Slomšek in Fekonja tudi omenjata, da se še v Jarenini v Slov. goricah dandanes pripoveduje, da sta sv. brata na svojem potu v Rim pred tisoč leti tamkaj božjo službo opravljala v slovenskem jeziku in Slovence učila.

Sv. brata sta torej po Slovenskem hodila in naše pradede učila ter gotovo na večih krajih tudi popevala sv. mašo v slovenskem jeziku. Ali tedaj ne zaslužita, da se ju posebej in bolj častimo, nego doslej? Temu bo pač pritril vsak Slovenec. Toda tako velika svetnika še doslej na Slovenskem nimata ne ene lastne cerkve ali kapele, kjer bi se lahko božja služba opravljala, in tudi majhnih kapelic, postavljenih njima na čast, je menda malo na Slovenskem. Mar-li ne zahteva naša čast in naša hvaležnost do slovanskih apostolov, da njima tudi na Slovenskem stavimo v čast cerkve in

Drugi slovanski narodi imajo mnogo božjih hiš, postavljenih v čast sv. Cirilu in Metodu, le mi Slovenci še doslej nismo mislili na to. Sv. oče Leon XIII., ta veliki prijatelj Slovanov in goreči častilec sv. bratov, dali so l. 1887. v cerkvi sv. Klementa v Rimu postaviti prekrasno kapelo, posvečeno sv. Cirilu in Metodu; tudi v Loreti sta dobila naša svetnika po prizadevanju sv. očeta in škofa Strossmayerja posebno kapelico. Ako celó poglavar svete cerkve na ta način častijo sv. Cirila in Metoda, je pač naša dolžnost, da jih posnemamo. Želeti je tedaj, da prej ali slej tudi Slovenci sezidamo lepo cerkev njima na čast, kjerkoli že bodi. Dokler pa še ni mogoče tega izvršiti, stavimo jima vsaj kapelice na čast.

Slovinci imamo tudi prelepo molitveno družbo sv. Cirila in Metoda za združenje ločenih slovanskih bratov s katoliško cerkvijo, katero so nam ustanovili leta 1852. nesmrtni naš Slomšek in h kateri so nedavno umrli nepozabni Kosar v »Večernicah« l. 1887. tako prisrčno vabili vse Slovence. Tudi naša velevažna in prepotrebna šolska družba sv. Cirila in Metoda nosi njuno slavno ime. Slovenci! Pristopajmo obilno k temu družbama, ki imata obe tako vzvišen namen!

Častimo torej odslej še vse lepše in dostojnejše sv. Cirila in Metoda, posebno s zidanjem cerkvá in kapelic njima na čast ter z vedno obilnejšim pristopanjem k omenjenima družbama v naš duševni in telesni prid. Nas bode to vzpodbujalo v težavnem boju za zemeljski in nebeski obstanek, naša priprošnjika pa se bosta radi tega veselila v nebesih nad pridnimi in pobožnimi Slovinci. Ciriljev.

Ustanovni zbor slovenskega „delavskega bralnega in pevskega društva“ v Mariboru.

Že dolgo nismo nobenega članka s toliko navdušenostjo pisali, kakor pred tednom na tem mestu: „Pozdrav slovenskemu delavskemu bralnemu in pevskeemu društvu.“ Kje pa naj zdaj najdemo primernih besedij, ko nam je opisovati ustanovni zbor istega hvalevrednega društva? Saj vemo, da teh vrstic ne bodo samo z radostjo čitali naši vrli delavci, ampak marsikateri kmečki, zlasti pa gosposki bralec bode jih hlastno prebiral ter z nami klical: »Hvala Bogu! Slovenec gre pövsod na dan«.

V nedeljo dne 1. julija večer se je velika spodnja dvorana v h6telu »Nadvojvoda Ivan« napolnila naših čvrstih delavcev, rokodelcev, zlasti pa mnogo posvetnih gospodov in več častitih gospodov duhovnikov. Začasni predsednik g. Skrhinšek nozdravi zbrano gopoda in

da smo se zbrali. Da se smemo zbirati in društva ustanovljati moramo se zahvaliti Nj. veličanstvu presvetlemu cesarju Francu Jožefu. Bog živi našega premilega vladarja! Večkrat ponavljajoči se živio-klici so sledili temu pozdravu in stojé se je zapela cesarska pesem.

Na to stopi na govorniški oder gospod D. Hribar iz Celja. Vsi ga z burnim ploskanjem pozdravijo. Žal, da niti vseh glavnih mislij njegovega govora ne moremo navesti. Rekel je, da ga še nikoli nobeno povabilo ni tako razveselilo, kakor povabilo začasnega odbora »delavskega bralnega in pevskega društva«. Prvotno je Stvarnik hotel, naj bi vsi ljudje bili popolnoma enaki; ali prišlo je drugače. Različni so stanovi, pa vsak pošten stan je častljiv, tudi delavcev, ki si z žuljevimi rokami mora služiti svoj borni kruh. Pa tudi slovenski delavec je časti vreden, ne sme biti zavržen; saj je Bog pri Babilonu hotel, da so različni jeziki. Slovenski delavec naj ne pozabi svojega materinega jezika. Naj se varuje socijalnih demokratov in anarhistov. Da se bode jezik negoval in da bode slovenska pesem dramila mariborske slovenske delavce, zato se danes ustanovlja to sila potrebno društvo. Bog živi to društvo!

Večkratno ploskanje je pričalo, da je g. govornik pri nekaterih stavkih delavcem prav iz srca govoril. Ko je ta slavnostni, čez eno uro trajajoči govor nehal, oglasil se je k besedi častiti gospod profesor J. Zidanšek. V kratkem in mirnem govoru je označil stališče častite duhovščine do te nove družbe blizo tako-le:

„Ako bode delavska družba delovala na podlagi sv. vere, t. j. ako se ne bode nikdar kaj pelo ali govorilo ali bralo, s čemur bi se žalilo kerščansko versko mišljenje, bodo tudi duhovniki to družbo podpirali in sicer gmotno in duševno. Družbino geslo naj bo: »Vse za vero, dom, cesarja«, vera in narodnost sta naši najdraži svetinji; pa na prvem mestu je vera, brez katere bi bila narodnost prazna publica, poganska boginja ali žena brez glave. Zbrani delavci naj krepki »živio« zakličejo sv. očetu, Leonu XIII., ki so tudi oče delavcev.“

Krepki živio-klici so glasno razodevali, da je častiti gospod govornik zadel prave strune. Kakor prej, tako tudi zdaj delavski in drugi vrli pevci par lepih pesmij zapoje. Ko oddonijo miljeni domači glasovi, stopi zala deklica na govorniški oder. Kaj bodeš ti ljubko dete povedalo? Misli si je vsakdo. Govorila je v prelepi slovenščini gladko in krepko, da so se nam solze udirale po licih. Dobesedno je govorila:

„Preljubo veselje, o! kje si doma?
Povej, kje stanuješ, moj ljubček srca?
Po hribih, dolinah za teboj hitim,
Te videti hočem, objeti želim!“

Tako peli so nepozabljivi nam Slomšek, vladika. Zares! Človeško srce veseliti se hoče; veseli se rad otrok v zibelki svoji; veseli se rad starček ob palici svoji; veseli se rada mladina, veselijo se radi oče in mati; veseli se rad vsak, ki služi si s težkim delom svoj kruh, posebno takrat, kadar grenka solza oko mu zaliva, kadar prostega časa ura zlata mu bije. Pa kje naj išče človek preljubo veselje, in kje ga bo našel? Našel ga bode v Bogu, našel v pobožni molitvi, našel v cerkvi, pri mizi Gospodovi, našel v nedolžnem življenju; pa našel ga bode tudi pri bratih svojih, ljubih in drugih, kadar bodo zapeli mu pesem, pesem domačo, pesem sladko in milodonečo; kedar bode slišal iz njihovih ust besedo materino mirú in tolažbe; kedar bode bral v njihovi sredi knjigo opominov potrebnih, knjigo dobrih naukov polno.

O zato pa pozdravljam iz dna svojega nedolžnega dekliškega srca prelepo to društvo, ki praznuje danes tukaj rojstni svoj dan. In želim prav iskreno, goreče:

množili vedno veselo udje njegovi; da bi udom ponujalo ono vedno nedolžno veselje; da bi v njem razlegalo vedno premilo domačo se petje; da bi brale v njem vedno prelepe za življenje podučljive se knjige; da bi sušile v njem v bratovski ljubezni bridke se solze; da bi tolažilo in blažilo v njem prijateljski vedno se srce! Kličem torej glasno, veselo in krepko, kakor zamorem: Vse za vero, dom, cesarja! Bog naj živi, Bog naj vodi, brani in ohrani in cvetju do konca dnij to prelepo, to koristno, to veselo društvo! Bog ga živi! Bog pa živi tudi Vas, dragi zbrani udje, Bog Vas živi!»

Potem zopet povzame besedo g. Skrbinšek. Obžaluje, da še precej slovenskih delavcev manjka. Mnoge nekateri suntuje, rekoč, bodite zadovoljni, da nemški znate. G. začasni predsednik je spretno pobil to jalovo trditev ter rekel, da on nikakor ne sovraži ne Nemcev, ne nemškega jezika. Ako ga pride Nemeč česa prosit, rad mu pomaga, češ, saj nisem samo Slovenec, ampak tudi kristjan. Na to se je vršilo zapisovanje rednih udov, ki plačujejo na mesec 30 ali 20 kr. in podpornikov, ki plačajo na leto 3 gl.

Pri volitvi odbora so bili voljeni gg.: za predsednika Štefan Skrbinšek, za I. podpredsednika Karol Tratnik, za II. podpredsednika Ivan Fabijan, za tajnika M. Spitzer, za blagajnika Davorin Zahrl, potem 10 odbornikov, 5 namestnikov in 2 revizorja.

Omeniti še se mora, da so se prebrali trije telegrami, novo društvo je v iskrenih besedah pozdravljal iz Slov. Bistrice g. Pintar in neka deklica je navdušeno prednašala pesem: »Slovenka sem«. Marsikateremu gospodu in delaveu so solze polnile oči, ko je deklica tako pogumno končala:

Slovenka sem.
Od zibelki do groba
Ne gane moja se zvestoba,
Da vsikdar reči smem:
Slovenka sem!»

Bog živi novo »slovensko delavsko bralno in pevsko društvo!« Tako kliče k sklepu tega poročila tudi »Slov. Gospodar« in vse njegovi čislani bralci.

Cerkvene zadeve.

Prelat Fr. Kosar in katol. podporno društvo v Celju.

Iz nagrobnega govora mil. knezoškofa smo zvedeli, da so pokojni prelat Fr. Kosar sporočili kat. podpornemu društvu v Celju za vzdrževanje šole šolskih sester 100 gl. Nepozabljivi gospod stolni dekan so pristopili precej v začetku, ko se je to društvo ustanovilo, kot društven ustanovnik ter vplačali 40 gl. Njim se ima to društvo zraven teh darov še mnogo zahvaliti, kar želim ob kratkem objaviti v sledečih vrsticah.

Leta 1878. so se šolske sestre naselile v Celju, potem, ko so se srečno odstranile mnogovrstne ovire. Svota, katero so prijatelji krščanske izreje ženske mladine v ta namen nabrali, se je v nekaterih mesecih porabila in spomladi 1879 smo bili na tem, da bi imele šolske sestre Celje zopet zapustiti. Tu so se zbrali nekateri mladinojubi ter sklenili, ustanoviti posebno društvo, katero naj skrbi za obstanek dekliške šole v Celjski okolici. Sestavili smo pravila, o katerih smo se zanašali, da bodo ugajala društveni postavi, odposlali je v Gradec ter odločili že dan, ob katerem se naj ohaja prvi občni zbor ter izvoli stalni odbor katol. podpornega društva. Stvar je bila silno nujna, kajti odločil se